

най-малко за „ага“. Турската индустриеност рѣдко е излизала отъ рамкитѣ на първобитния „белберликъ“ или „налбантлъкъ“. Даже и най-висшата култура на бейския синъ се е съсредоточавала къмъ тая „висша производителностъ“. Право е било мнението на разни пжтешественици, че безъ „гяуритѣ“ въ турската империя турцитѣ сж рискували да ходятъ голи и да мратъ отъ гладъ. Отъ всички християни най-голѣми заслуги за разнитѣ поминъци въ Турция се приписватъ на българитѣ, като земедѣлци, занаятчи и скотовѣдци. Въ тая посока нека не се чудимъ, че „болгары одѣлвають и обувають лѣнивикъ османлиевъ; болгары — это кормилцы турокъ“. (А. Ф. Теохаровъ, Настоящее положеніе Болгаръ, Москва, 1876 г.¹)

Домашна индустрия и абаджийство.

Преди освобождението всѣка сливенска кжща е прѣдставявала отъ себе си една *малка фабрика*. Мжжътъ, бедень или срѣдня ржка, си е гледалъ вѣнъ отъ кжщи своята работа, като занаятчия, търговецъ, винарь, работникъ и т. н., а жена му, ведно съ дъщери, майка или свекърва, се предавали на домашната индустрия, било плащана на надница за изготвени *снѣвань, ямурлукъ (дѣждникъ)* или *шаекъ*, или за изтъкано *платно*, било като такава за своя, семейна смѣтка. Въ тая посока сливенката е била началенъ и първенстващъ чинителъ въ развоя на вълнената, сукнена индустрия, съ която се е славѣлъ дълги години родния ѝ градъ.

По-долнитѣ бележки за развоя на домашната индустрия въ Сливенъ, въ която се срѣщатъ най-вече стари славянски термини, ще послужатъ и за подчертаване твърдението, че тая индустрия е тукъ съ старо-българско минало. Планинското мѣстоположение на града, редомъ съ примѣрното трудолюбие, чистота и вкусъ на тукашното население, ще помогнатъ да се обясни, защо отъ всички български градове само Сливенъ е държалъ първенстващо мѣсто, както въ домашната, тъй и въ фабричната индустрия до преди освобождението.

Кжща отъ най-богатата дори до най-бедната си е изработвала срѣдно поне 10 оки *вълна* презъ годината. Остана-

¹) Ср. „Les Turcs en Bulgarie“, 1869: il est incontestable que sans la Bulgarie, l'existence même de l'Empire ottoman en Europe deviendrait problématique. Les Bulgares forment le fond social dans la Péninsule des Balkans. De tous les sujets du Sultan, ils sont les plus utiles... ce sont eux qui nourrissent, habillent et entretiennent l'armée turque. *Турцитѣ въ България*: Безспорно е, че безъ България, самото съществуване на отоманската империя въ Европа щѣше да бжде съмнително. Българитѣ съставятъ обществената основа въ Балканския полуостровъ. Отъ всички поданници на султана тѣ сж най-полезнитѣ... Тѣ именно хранятъ, обличатъ и подържатъ турската войска).